

> RETOURADRES Postbus 4902, 6202 TC Maastricht

BEZOEKADRES
Randwycksingel 22
6229 EE Maastricht

Aan de fracties van VOLT, SP en Partij voor de Dieren,
de heer J. Ortjens, de heer R. Wilmes, de heer J. van Gelooven en
mevrouw R. Strik

POSTADRES
Postbus 4902
6202 TC Maastricht

ONDERWERP
Schriftelijke vragen inzake systematiek en
werkwijze SZMH
BEHANDELD DOOR
MMP (Martin) Driessen

DATUM
18 maart 2025
Verzonden:19-03-2025
TELEFOONNUMMER
06 31025077

BIJLAGEN
--
ONZE REFERENTIE
2025.00662

E-MAILADRES
Martin.Driessen@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE

Geachte heren Ortjens, Wilmes en van Gelooven en mevrouw Strik,

Onderstaand treft u de beantwoording aan van de schriftelijke vragen die u namens uw fracties gesteld heeft.

Ter inleiding van uw vragen heeft u nog het volgende naar voren gebracht:

Wij willen uw aandacht vestigen op een structureel probleem dat inwoners van Maastricht met een bijstandsuitkering treft, namelijk het uitbetaalmoment van de bijstandsuitkering en de daaruit voortvloeiende financiële moeilijkheden.

In veel gemeenten, waaronder Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Groningen, wordt de bijstandsuitkering uitgekeerd rond de 28e van de maand waarop de uitkering betrekking heeft. In tegenstelling hiermee hanteren gemeenten in het zuiden van Nederland, waaronder Maastricht, een later uitbetalingsmoment, namelijk rond de 20e van de volgende maand. Dit zorgt ervoor dat mensen die afhankelijk zijn van bijstand te maken krijgen met een scheve verdeling tussen inkomen en uitgaven. Dit vergroot het risico op betaalachterstanden bij huur en zorgverzekeringen, met alle nadelige gevolgen van dien.

De gemeente Kerkrade vormt hierop een uitzondering, door de bijstandsuitkering uit te keren ook rond de 28e van de maand waarop deze betrekking heeft, net zoals de eerdergenoemde gemeenten. Dit model biedt inwoners een stabiel financieel perspectief en voorkomt betalingsachterstanden. Wij vragen ons dan ook af waarom de gemeente Maastricht niet dezelfde systematiek hanteert. Dit brengt ons tot de volgende vragen.

Vraag 1:

Kan er duidelijkheid verschaft worden over de reden waarom de gemeente Maastricht deze systematiek gebruikt?

Antwoord 1:

Los van het moment van betaalbaarstelling van uitkeringen (in dezelfde maand of achteraf) is dat in gevallen waarbij sprake is van wisselende maandelijkse inkomsten, mogelijk ook nog 4-wekelijks, altijd een "administratieve" uitdaging om het recht op de juiste manier vast te stellen en correct te korten op de uitkering. Bij beide systematieken is rekenwerk noodzakelijk. Betaling achteraf geeft echter de mogelijkheid om gelijk de juiste verrekening van inkomsten te doen omdat de inkomsten over de gehele voorliggende maand al bekend zijn. Dit leidt ertoe dat in minder gevallen aanvullend verrekend hoeft te worden dan wel een terugvordering ontstaat. Bij betaling in de maand zijn de daadwerkelijke inkomsten over deze gehele maand nog niet duidelijk waardoor er niet juist gekort

Schriftelijke vragen

DATUM
18 maart 2025

kan worden met als gevolg dat meer correcties of terugvorderingen ontstaan. Dat laatste gebeurt bijvoorbeeld wanneer een aanvullende correctieve verrekening niet meer mogelijk is. Om het zowel voor de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie maar vooral ook voor de bijstandsgerechtigden zelf juist minder belastend te maken is Maastricht, net als vele andere gemeenten, na de komst van de nieuwe Algemene bijstandswet al in 1998 ertoe overgegaan de bijstand achteraf te betalen.

Recente cijfers uit de Benchmark van Divosa illustreren nog eens dat een systeem van betaling in maand leidt tot veel meer vorderingen onverschuldigde betaling (teveel verstrekte uitkering). Zo is het percentage onverschuldigde betalingen van alle openstaande vorderingen in Amsterdam 44% en bedraagt dat voor Maastricht 15,8%.

Ondanks het negatieve effect van meer correctieve verrekeningen en terugvorderingen heeft Amsterdam als stad met een grote bijstandspopulatie in het verleden afgezien van wijziging van de uitbetalingssystematiek.

Zodra een bijstandsgerechtigde namelijk in een vast ritme zit van uitbetalen en verrekenen van inkomsten, wordt het moment van uitbetalen minder significant. Het is dan immers duidelijk wanneer de inwoner zijn/haar inkomsten ontvangt. De betaling van eventuele lasten kan daarop worden afgestemd.

De grote impact van een systeemwijziging op de bijstandsgerechtigden maar ook op de uitvoeringsorganisatie heeft Amsterdam destijds doen besluiten het bij het oude te laten.

Kerkrade overweegt overigens wel een systeemwijziging naar betaling achteraf, maar ziet ook ongetwijfeld dat het enige tijd een behoorlijke impact zal hebben.

Waar verder op kan worden gewezen is dat een systeem van betaling achteraf wel bij aanvang van bijstandsverlening extra aandacht vraagt. De inwoner moet dan namelijk een maand overbruggen totdat hij/zij de eerste betaling ontvangt vanuit de gemeente. Hierin wordt echter maatwerk toegepast. In voorkomende gevallen wordt een overbrugging verstrekt of wordt een voorschot toegepast.

Tenslotte kan worden opgemerkt dat de indruk bestaat dat uitbetaling rond de 20^e van de maand, op zichzelf niet bepaald het risico op betaalachterstanden vergroot. De ervaring vanuit bijvoorbeeld schuldhelpverlening is bij betaalachterstanden vaak sprake is van een onderliggende financiële problematiek. Via vroegsignalering maar ook via signalen van consulenten en intermediairs probeert de gemeente mensen met betaalachterstanden zo snel mogelijk te ondersteunen. Daarnaast worden ook budgetcoaches ingezet om mensen beter te leren budgetteren om zo betalingsachterstanden zoveel mogelijk te voorkomen.

Vraag 2:

Heeft SZMH in beeld welke negatieve gevolgen deze systematiek heeft op inwoners die afhankelijk zijn van de bijstandsuitkering?

Antwoord 2:

Zoals uit het antwoord op vraag 2 kan worden afgeleid ziet SZMH juist de positieve effecten van betaling achteraf niet alleen voor de eigen organisatie maar ook voor de bijstandsgerechtigde. Het komt natuurlijk voor dat bijstandsgerechtigden die een andere systematiek elders gewend zijn enige tijd nodig hebben om aan het Maastrichtse systeem te wennen, maar dit gebeurt incidenteel en is maar van korte duur.

DATUM
18 maart 2025

De ervaring leert dat betalingsproblemen bij de bijstandsgerechtigden eerder worden veroorzaakt door schuldenproblematiek.

SZMH probeert daar vroegtijdig op te interveniëren mede naar aanleiding van signalen vanuit vroegsignalering.

Vraag 3:

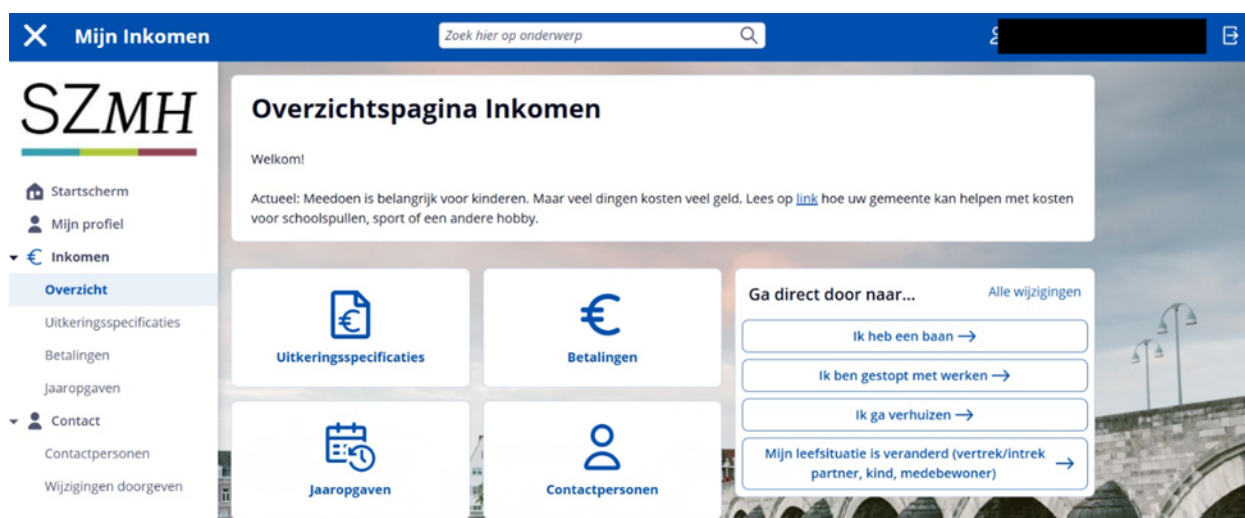
Is het college bereid te onderzoeken of een andere uitbetalingssystematiek mogelijk is? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3:

Er is destijds bewust voor de huidige systematiek gekozen en nu we deze nog steeds als juist positief ervaren, bestaat er voor het college geen aanleiding een onderzoek te doen naar een andere betalingssystematiek.

Verder heeft u met het oog op vraag 4 t/m 6 het volgende naar voren gebracht:

Ook is ons ter oren gekomen dat inwoners met een bijstandsuitkering hun inkomensgegevens moeten indienen op papier en dat dit niet digitaal zou kunnen of mogen. SZMH heeft een eigen digitaal platform dat hier geschikt voor zou zijn. Zie de screenshot van het betreffende portaal.

Vraag 4:

Het lijkt erop dat het portaal van SZMH alleen bedoeld is voor het doorgeven van grote wijzigingen in de persoonlijke situatie. Echter, wanneer een inwoner verplicht is om maandelijks door te geven wat er verdiend is, lijkt dit niet digitaal mogelijk. Is het bij SZMH niet mogelijk om inkomensgegevens digitaal in te dienen?

Antwoord 4:

Nee. Momenteel wordt nog gewerkt met een formulier 'Inkomstenverklaring'.

Schriftelijke vragen

DATUM
18 maart 2025

Vraag 5:

SZMH heeft een eigen digitaal platform. Waarom kunnen inkomensgegevens niet digitaal ingediend worden op dit digitaal platform?

Antwoord 5:

Er is intern aandacht voor de mogelijkheden die het digitaal platform waar u op doelt ook eventueel kan bieden voor de inkomstenverklaring. Die zou dan digitaal naast het 'fysieke' formulier kunnen worden aangeboden.

Dit vergt echter het nodige onderzoek. Daarbij spelen ook nog de ontwikkelingen rondom parttime inkomsten en het verrekenen van die inkomsten met de bijstand in het kader van de Participatiewet in balans. Het is op termijn namelijk de bedoeling dat wanneer een bijstandsgerechtigde parttime inkomsten heeft, op basis van gegevens van de werkgever via de Polisadministratie (een register dat wordt beheerd door het UWV en waarin de meeste Nederlandse inkomensgegevens worden opgeslagen) de hoogte van de bijstand automatisch wordt berekend. Dit zou dan betekenen dat de bijstandsgerechtigde zelf geen inkomsten meer hoeft op te geven. De implementatie hiervan zal echter nog behoorlijk wat tijd vergen. Zo zal e.e.a. eerst nog in een pilot of proefopstelling moeten worden getest. Bovendien ligt het wetvoorstel Participatiewet in balans nog steeds voor behandeling bij de Tweede Kamer.

Vraag 6:

Kan het zijn dat er vanuit medewerkers van SZMH aangedrongen wordt op het indienen van inkomensgegevens op papier? Zo ja, waarom gebeurt dit dan?

Antwoord 6:

Die signalen zijn ons niet bekend. Het is natuurlijk wel zo dat bijstandsgerechtigden erop worden gewezen dat wanneer ze inkomsten uit parttime werk hebben ze deze via een inkomstenverklaring moeten opgeven en dat dit via een fysiek formulier gebeurt.

Overigens is de ervaring dat hier weinig tot geen klachten over worden geuit.

Voorts heeft u in het kader van vraag 7 en 8 nog het onderstaande naar voren gebracht:

Als laatste krijgen we nog steeds vanuit inwoners mee dat de wijze van bejegening binnen SZMH geen vertrouwen uitstraalt. Er heerst nog steeds een sfeer van wantrouwen.

Vraag 7:

Is het college bereid te onderzoeken waarom dit zo ervaren wordt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7:

SZMH is niet bekend met breed gedragen signalen over een wijze van bejegening waardoor bijstandsgerechtigden geen vertrouwen ervaren maar eerder een sfeer van wantrouwen. E.e.a. blijkt ook niet uit het 'Inwonersbelevingsonderzoek Participatiewet 2022', waarin SZMH een gemiddelde score van 7,9 kreeg voor algemene dienstverlening.

Het kan wel dat een bejegening in een enkel geval als negatief wordt ervaren, maar dan kan de bijstandsgerechtigde daarover altijd formeel een klacht indienen en/of een melding doen bij de Cliëntenraad.

Het college ziet gelet op het vorenstaande dan ook geen aanleiding voor een onderzoek.

DATUM
18 maart 2025

Vraag 8:

Is het college bereid te onderzoeken hoe dit te verbeteren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8:

Zie antwoord vraag 7.

Hoogachtend,
Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,

Alain Garnier
Wethouder Sociale zaken, Gezondheid, Arbeidsmarktbeleid en Vastgoed

Schriftelijke vragen